

آبونه شرائطی : هر پر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی آیلنی
(۲۲۵) ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی آیلنی
(۲۵۰) غروشدور.

نسخه سی ۷,۵ غروشدور .
سنه لکی ۵۰ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خاتمه

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسئله موافق آثار مع المنوییه
قبول اولنور . درج ایدلین
یازیر احاده اولنماز .

الشیخ الاسلام

سر ۱۳۳۰

آدره من تبدلنده آریلجه
غروش کوندرلیدر .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوافلی اولنی و آبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدور

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولنلرک آدرسلرینک
فرانسجه یازلسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه
دائر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولنور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد ماکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

جلد ۲۳

۱۳ کانون اول ۱۳۳۹

* پنجشنبه *

۵ جمادی الاولی ۱۳۴۲

عدد ۵۷۹

آنغلیقان کلیساسنه جواب

شرعیہ دلائل مہیدسی طرفندہ آنغلیقانه کلیسانہ کوندرلیمک اوزره تدقیقات و تألیفات اسلوبہ ہیئت علمیسی رئیس غالبسی شیخ عبدالعزیز
ماریسہ افندی مضمیرتربیک تألیف برپوردقردی ہواہر :

مسلمانلق تثبیت ایتدیکی بو مبدائل یوزندن هر یرده خلق طبقه سی
اله آتش و او سایده قوت ، سطوت صاحبی اولمشدی . حال بوکه آز
اول پک جانسز ، پک جیلزیدی . حتی کوردکاری تضییقندن قاچان
مبشرلندن کیمی حبشستانہ ، کیمی ده مدینہ یہ التجا ایدرک اورالرده کی
خلقک یاردیننی ایستہ مشلردی .

پیغمبرکہ دینک صاحیدر ، «ای ناس ، کیمک مالی الممشہم ،
ایشتہ مالم ، کلسین حقنی استر ادایتسین یمن ایدرم ، اگر محمدک
قیزی فاطمہ خیر سیرلوق ایتسیدی الی کسردم .» دیہرک اللہدن
باشقہ کیم وارسہ شریعتہ قارشئ مشول اولدیننی ، هیچ کیمسہ نک
مستثنا قالہ مایہ جفنی بزہ کوستریبور .

شیمدی بو زردہ ؛ صوکرہ ، اون یدنجی ، اون سکزنجی عصرہ
قادارکن پاپارک ، حتی اون دردنجی ، اون بشنجی لونی کی حکمدارلرک
قالقوبده کندیلرینک لایحطی وسوزلرینک وحی الہی اولدیننی ، بناء علیہ
ویرہ جکلری هانکی بر امرک مناقشہ سی کباردن بولوندیننی ادعا یتملری
زردہ ۱

واقعا اولجہ یالکیز کلیسا رجالی بو دعواده بولونیوردی . لکن
اون طقوزنجی عصر میلادیدہ کلن اون بشنجی لونی کی کوردیورزکہ ،
۱۸۷۰ سنہ سنده اصدار ایتدیکی برامردہ «تاجزی بزہ اللہ و پر مشدر ؛

خلیفہ مسالمن امام علی رضی اللہ عنہک مصر والیسی اشترہ یازدیننی
شو امرنامه دن مسلمانلغک بوتون شعبات اداره و سیاستندہ کی روحی
کال وضوح ایله کوردولیور .

اوت ، مسلمانلق معقول بر خلق حکومتک اک متکامل شکلنی
کتیرہرک بوتون جماعتلر آرمسندہ تثبیت ایتدی و هر طرفده اہالی بی
استبدادینہ محکوم یاشاتمق ایستہن آمر طبقہ ایله پاپاسلر ، برده زادکان
استثنا ایدلدیکی صورتندہ اوزمان کیمسہ بو شکله قارشئ طورمادی .
اہالی یہ کانجہ اونلر کندی آرزولریلہ فوج فوج اسلامہ کیریوردی ؛
چونکہ مسلمانلقده خلقجیلغک اساساتی ، برده بوتون طبقہ لک حقوق
اعتباریلہ عدالت و مساوات کاملہ یہ مظهریتنی کوردیوردی .

صدر اسلامدہ کی محاربہ لری تدقیق ایدنلر کوردورکہ بونلر آنجاق
بین البشر عدالت و مساوات اساسلرینی تثبیت اوغورندہ اختیار ایدیلشدی .
صوکرہ مسلمانلق زردہ کیرمک ایستہ مشسسہ اوکنہ بو زادکان ایله
روحایلردن باشقہ بی طورمادیشدی . بو طبقہ لردہ کونشک حرارتیلہ
أرین قار بیغیلری کی دعوت اسلامیه قارشیسندہ اریمکدن ماعدا بر
ایش کوردہ میوردی . چونکہ مالی ، بدنی دورلو دورلو اشکنجہ لری ،
ظلملری آلتندہ اذیلوب طوران امتلری هیچ بر زمان کندیلرینہ ظہیر
اولیوردی .

بناءً عليه قوانین وضعی آنجا که بزم حقیر اولابیلیر . « دیور . صوکره
ینه کندیسسینه اون دردنجی لونی . اللهک یر یوزنده حکم ایدیه جک
وکیللری یز ؛ هیچ بر ایش ایچون کیمسه نیک بزدن حساب صورمایه
حق اولاماز . « دیمشردی .

شو سویلدکریملزه رساله مزک برنجی قسمنده کچن ایضاحاتدن
آکلاشیلیمشدرکه اسلامک کوزتدیکی هدف حقوقده خلقجیلقی اساساتی
اوزینه عدل و مساواتک تأمینندن باشقه برشی دکل . بو غایه نیک تحققی
ایسه اولیه زان زاق روسونک دیدیکی کبی مطلقا فلان حکومت شکله
توقف ایتمز ؛ شوری وایش باشنده کیلرک ملت طرفندن مراقبه سی
اساسلرینه استناد ایدن هر شکل حکومتله قابلدر . بونکله برابر هرکس
بیلیرکه ملتک اراده سنی تمیل خصوصنده غایه تکامله وارمش ظن
اولتان یکی پارلامنتوشکلری یاقینندن تدقیق ایدیلنجه بکده ایشیدلیدیکی
کبی چیقمايور . آوروپاده ، آمریقادا اولیه پارلامنتولر وارکه ، ارباب
ثروتدن باشقه سینه سوز دوشمز ..

اتکلتره ، فرانسه ، ایتالیا ، آمریکا وسائر کبی کایلری کیشمش
امتلرک پارلامنتولری تدقیق ایدنلر بو سویله دکلریملزی بیلیرلر ؛ چونکه
هپسیده بویولده قطعی ، واضح برچوق شواهد وحادثات ایله طولودر .
دین اسلامه کنبجه ، سیاستی خلقجیلغه ، حکومتی صرف شورایه
استناد ایتمکله برابر نه برشکل خاص ایله مقید بولونور ؛ نده شوری
ایچون قطعی برنسبت قبول ایدر ؛ ایسترسه اعضای شورانک مقداری
جدا آزا اولسون . چونکه اونک بوتون دوشونجه سی عدلک ، حقک ،
صلاحک تأمینندن عبارت ؛ چونکه بو مسئله ده سیاستک محوری کیت
دکل ، کیفیت .

بونک ایچوندرکه امیرالمؤمنین علی دمین اقتباس ایتدیکنز امرنامه سنده
والیسنه سویله دیوردی : « صاقین مجلس مشورتک نه سنی احتمال
ضرورتله قورقودر . رق کرمکدن چویره جک بحلی ، نه معظمت امورده
قارشى صرمکی کوشه ده جک جینی ، نده جورده صابه رق احتراصی
نظریکه خوش کوشتره جک حریصی اوغرا اما . »

بونک کبی عمر بن الخطاب اولوم دوشکندمه یانارکن شورای اسملریله
صایدینی آلتی کیشی به تودیع ایتشدی . چونکه بونلر رأی ، تدبیر ،
استقامت صاحب لیدی .

شیمدی ، خلقک بوتون آمرلری ، حق تشریعی مجلسلرده کی
وکیللری اوزرنده حائز اولدینی مراقبه حقنه کنبجه بو ، برچوق آیات
کریمه ایله احادیث نبویه دن استنباط اولونمشدر : « ولتکن منکم امة
یدعون الی الخیر ویأمرون بالمعروف وینهون عن المنکر - سورة عمران ۱۰۱ »
« کنتم خیرامة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وینهون عن المنکر -

۱۱] ایچکزدن انسانلری خیره چاغیر ، ایلکی امر ، کوتولکدن منع
ایدر برجات آیرمالی . «

سورة عمران ۲] « یجاهدون فی سبیل الله ولا یخافون لومة لائم -
سورة مائده ۳] « والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولیاء بعض یأمرون
بالمعروف وینهون عن المنکر - سورة توبه ۴] « یا ایها الذین آمنوا کونوا
قوامین بالقسط شهداء الله ولو علی انفسکم اولوالدین والاقربین - سورة
نسا ۵]

بو خصوصده کی آیات جلیله ده اک شدتلیسی شورد : « لعن الذین
کفروا من بنی اسرائیل علی لسان داود وعیسی بن مریم ذلک بما عصوا
وکانوا یعتدون کانوالا یتباهون عن منکر فعلوه لبئس ما کانوا یفعلون -
سورة مائده ۶]

برده شوحدیث شریفه باقلم : « لتأمرن بالمعروف ولتنهون عن المنکر
اولیسلطن الله علیکم شرارکم فیدعوا خیارکم فلا یستجاب لهم » [۷]
دیمک بو اشراک خلق اوزرینه مسلط اولماسی اللهک برعقوبتی ،
خلقتک بر قانونی ایش ؛ بوکاده میدان آلان اخلاقی ، سیاسی ، فردی ،
اجتماعی هرهانکی بر منکرک منعی فریضه سنی ادا ایتیه نلر مستحق
اولورمش . کورملی ، علیه الصلاة والسلام افندیز بونی ناصیل بیان
بویوریورلر ا صوکره هر برینک ذمتنه متعتم وجیهی دقتله ادا
ایتمکدن دولای اللهک اک خیرلی قوللری طرفندن رفع ایدیلجه جک
نیازلرکده مستجاب اوله مایه جغفی نه قطعی بر لسانله بیلدیریورلر ا
أوت ، بو ، اللهک عبادی آره سنده جاری بر قانونی که دکیشمک
احتمالندن ابدیاً مصون .

مسلمانلقده کی حرب سیاستله امرای عسکریه نیک وظافتنه کنبجه ،
فقه وحدیث کتابلرنده تمامیه تفصیل ایدیلن بو مباحثک نقلنه وجیز
اولماسنه اعتنا ایتدیکنز رساله مزک تحمیلی یوق . اونک ایچون ، پیغمبرک
ایلك خلیفه سی ابو بکر الصدیق طرفندن اردو قوماندانلردن برینه
یازیلش امرنامه نیک بعض قسملری اقتباس ایله اکتفا ایدیورز :

[۲] سزل ایلکی امر ، کوتولکی نهی ایدر اولدیفکزدن انسانلرک خیری
ایچون میدان چیقاریلش اک ای برامتسکز . «

[۳] « الله یولنده مجامده ایدرلر وهیچ برلوم ایدنک لومندن چکینزلر . »
[۴] « مؤمنلره مؤمناتک هربری دیکرینک ولیسیدر ، ایلکی ، کوتولکدن
نهی ایدرلر . »

[۵] « ای ایمان ایدنلر ، ایسترسه کندی علیکزد ، ایسترسه آناکزد
باباکزد ، یاخود اک یاقینلریکزد علیهنده اولسون ، الله ایچون شهادت ایدرک
عدالتک صوک درجه سنی کوزده دک »

[۶] « بنی اسرائیلک ایچندن کافر اولانلری داود وعیسی بن مریمک
لسانیه تلغین ایدلدی . چونکه عصیان ایدیورلردی ، ظلم ایدیورلردی ،
یادقلری فسادلردن بری برلینی نه ایتیمورلردی ، یادقلری ایشلر نه کوتو
شیلردی ! »

[۷] « یا کمال جدیته ایلکی امر و کوتولکدن صیقی صیقی نهی ایدرسکز ،
یاخود الله ایچکزدن اک شرلریکزی مطلق ته کزده مسلط ایدیه جک واوزمان
اک خیرلریکزد دهاد بولونه جی ، لکن مستجاب اولمایه جی . »

فاصلہ ایلہ ترتیب ایدوب ایلک نوبی صوکرہ کندن اوزون طوت .
چونکہ کوندوزہ یاقین اولمق اعتباریلہ اوتہ کندن خفیدر .
« مستحق اولانی تجزیہ دن چکنمہ . لیکن صاقین عقوبتہ نہ
مفرط ، نہ عجول اولما . بونکہ برابر بوسبوتون دہ بیراقہ . عسکریکہ
قارشی لاقید قالمہ ، افساد ایدرسین ؛ حاللرینی تجسس ایتہ ، حیثیترینہ
طوقونورسین ، خلقتک اسرارینی اشمہ ، ظاہر حاللریلہ اکتفا ایت .
مناسبتسزلرلہ دوشوب قالمقہ ، صادق ، وفی آداملرلہ ہمد اول .
دوشمانلہ قارشیلانجہ متین اول ، قورقہ کہ خلق دہ قورقویہ دوشمہ سین .
« حیلہ دن صاقین ، چونکہ فقری یاقلاشدیرر ونصرتہ مانع اولور .
صومعہ لردہ حبس نفس ایتیش بر طاقم جاعتلر بولہ جقسکز . اولرلی
کندی حاللرینہ بیراقہ ۲ »

مجدد تکرار

مجدد مسئلہ سی

مجلہ مادہ سی بر تشریح مسئلہ سیدر . هیچ بر مملکت محیط مترقیسنہ
مراجعت احتیاجندن مستغنی دکلدر . قانونک طبیعت بشردن مستتب
روابط ضروریہ دن اولماسنہ کورہ ہرقانون ، حقنہ تطبیق ایدیلہ جک
قوم وملتک احوال حیاتیہ سنہ درجہ موافقتیلہ محاکمہ اولونور . بر قانون
بردن برہ ، بر مملکتندن دیگر بر مملکتہ اشیای تجاریہ کی نقلی ممکن
خصوصات مادیہ دن عبارت عدایدیلہ من . ہر شئی خارجدن نقلہ محتاج
اولان بر مملکتہ استقلالنہ مالک بر ملت نظریلہ باقیلامایہ جفنہ کورہ نہ یہ
محتاج ایسہ اونی آلماسی ، تہہ دن طیرناغہ قدر دیکشمہ سی اقتضایدرکہ
اوندہ وجودی موجودیتنہ کافی بر کلی اجتماعی مفہومی تصور ایدیلہ
بیلسین . بر قانونک ہر پردہ عینی نتیجہ بی تأمین ایدہ بیلہ سی ممکن دکلدر .
ہر کوردیکنی آلان بر مملکت بالینابانی کی اوکندہ کفی معدہ سنہ دولدیروب
بوشالان مخلوقات مایہ بہ بکزرہ . بر قانون او قانونورکن ہانکی ملت
ومملکت ایچون بایلمش اولدینی یک نظر دہ آکلاشیلماسی ، خارجدن
آلہ حق شیلرک ایسہ یالکز آجیغنی قاپاتمغہ منحصر بولونماسی لازمکلیر .
دو کہ حروف ایلہ مالی بر قاصہ دن مرتب ناصل ایستہ نیلن معنای
افادہ ایدہ جک عبارتہ لر وجودہ کتیریورسہ ، بر ناجز ناصل بردن برہ ،
شہردن شہرہ ، فابریقہ دن فابریقہ ، مغازہ دن مغازہ ، دولاشہ رق مثلاً
آلہ جفی قاشی ، صاعلامغنہ ، شکلہ ، اکنہ ، بویہ ، کوتورہ جکی
مملکتدہ کی سورومنہ ، او مملکتک ذوق تلپسنہ ، وسعت مالیہ سنہ کورہ
انتخاب ایدیورسہ بر حکومتک دہ آلاجنی اصول واحکامی مملکتدہ کی
تأثیراتہ ، اونک حاصل ایدہ جکی نتیجہ لردہ کورہ آلمسی ایجاب ایدر .

یزید بن ابوسفیانہ یازدینی امرنامہ دن : « یورویشہ قالدینگک زمان
نہ کندیکی ، نددہ آرقاداشلریکی داریلتنہ جق درجہ سنہ وارمہ . جماعتکہ ،
یارانکہ اوفکہ لنمہ . ایش خصوصندہ کندیلریلہ مشاورہ ایت . عدالتدن
آریلہ ؛ ظلمی ، جور یارانکہ یاقلاشدیرمہ ؛ چونکہ ظلم ایدن قوم
نہ فلاح بولور ، نددہ خصمنہ غلبہ چالار .

« شاید دوشمانلہ قارشیلانجہ کز صاقین اوندن یوز چورمیکز .
کیم اولیلہ بر کوندہ باشقہ بر طرفدن حربہ صوقولمق ، یاخود امداد
ایچون دیگر دینداشلرینہ قاتلق کی مقصدلرلہ اولمایہ رق دوشماندن یوز
چوریرسہ اللہک غضبہ اوغرار ؛ کیدہ جکی بر ایسہ جہنمدر ، او نہ
کوتو بر یردر !

« دوشمانکزہ غلبہ چالارسہ کز صاقین چوجوقلری ، اختیارلری ،
قادیلری اولدورمیکز و یہ جککزدن ماعدہ حیوان کسمیکز .
معاهدہ ایدرسہ کز عہدہ خیانتدہ بولونماییکز ؛ بازیشیرسہ کز صلحی
نقض ایتیکز .

« بولده صومعہ لردہ قاپاتمش راہلر کورہ جکسکز کہ اللہہ وقف
نفس ایتدکلری زعمندہ بولونورلر . بویہ لرینی کندی حاللرینہ بیراقیکز
وصومعہ لرینی ییقماییکز . ۱ »

ینہ اوکا ویردیکی امرلرندن : « عسکریکک قارشیسنہ چیقارسہ ک
کوزل کوزل قونوش ، سوزہ خیر ایلہ باشلا وکندیلرینہ خبری وعد
ایت . نصیحت ایتدیکک زمان قیصہ کس . زیرا اوزون سوزک بر
طرفی دیگر طرفی اونوتدورور . اولا کندیکی اصلاح ایت کہ باشقہ لری دہ
سکا قارشی صلاح کوسترسین .

« شاید خصمک ایلہ چیلری سکا کلیرسہ اکرام ایت . بردہ آز او طورک کہ
یانکدن چیقارلرکن بر شی او کرشمش اولماسینلر . اطرافی کوسترمہ ،
صوکرہ ضعیف نقطہ لرینی کورورلر وسنک علمکی الہ ایدرلر .
ہم اولرلی عسکرلکک الہ زنکین اولان موقعنہ ایندیر . لیکن سندن
اول عسکرلہ قونوشالرینہ میدان ویرمہ یرک محاورہ بی کندک اداره
ایت . اسراریکی میدانہ چیقاروبدہ ایشکی قاریشدیرمہ . استشارہ
ایتدیکک زمان سوزی طوغرو سوبلہ کہ مشورت دہ طوغرو چیقسین .
رایکہ مراجعت ایتدیکک آدمدن ایشک حقیقتی صاقلامہ . صوکرہ
مسئولیت تمامیلہ نفسکہ راجع اولور . کیجہ بی آرقاداشلرکہ برلکندہ
کچیررسہ کی یکی خبرلر آلیر ، بر جوق اسرارہ مطلع اولورسین .
نوبتجاریکی چوغالتہ رق عسکرک آرمہ سنہ داغیت وسندن خبرلری اولمقسزین
صیق صیق نوبتلرینی تفتیش ایت . وظیفہ سندن غافل یاقالادیغکی
افراطہ وارماق اوزرہ کوزلجہ تأدیب وتجزیہ ایت . کیجہ نوبتلرینی